

Wybrane prawne narzędzia ochrony infrastruktury krytycznej w Polsce

KAROL STEC

Od kilku lat w Polsce przywiązuje się ogromną wagę do infrastruktury krytycznej i jej zabezpieczenia. Ustawę o zarządzaniu kryzysowym wymienia się jako podstawowe narzędzie służące jej ochronie. Marginalizuje się jednak znaczenie innych aktów prawnych – których rola jest również bardzo istotna – zawierających rozwiązania stosowane z powodzeniem na długo, zanim ustawa o zarządzaniu kryzysowym wprowadziła systemowe uregulowania w tym obszarze. To właśnie przepisy prawne w nich rozproszone kompleksowo regulują zagadnienia ochrony i eksploatacji tego, co ustawa o zarządzaniu kryzysowym uznała za infrastrukturę krytyczną.

Mimo że pojęcie infrastruktury krytycznej (IK) zostało użyte po raz pierwszy dopiero kilkadziesiąt lat temu, istnieje ona odkąd mówić można o rozwiniętej cywilizacji, a więc już od czasów starożytnych. Co prawda, nie była wówczas zdefiniowana ani wyodrębniona organizacyjnie, niemniej już wtedy zdawano sobie sprawę, że niektóre jej elementy mają szczególne znaczenie dla funkcjonowania państwa. W starożytnym Egipcie były to spichlerze oraz urządzenia irygacyjne związane z Nilem. Dla Fenicjan były to porty morskie i instalacje portowe wykorzystywane do wymiany handlowej oraz budowy okrętów zapewniających kontrolę morskich szlaków handlowych. Dla kolonialnej Hiszpanii taką infrastrukturę stanowiły z całą pewnością kopalnie złota w Ameryce Południowej, a także szlaki komunikacyjne i porty umożliwiające jego transport do metropolii.

Współcześnie na problematykę IK i konieczność jej ochrony należy patrzeć podobnie, jak czynili to starożytni. Z jednej strony szczególnie ważna jest jej rola w zapewnieniu ciągłości funkcjonowania państwa, jego organów, instytucji, służb, z drugiej – w zakresie wymiany informacji między nimi. Sprawność infrastruktury krytycznej zapewnia określony poziom i ciągłość dystrybucji tych usług, za które odpowiada państwo. Dotyczy to w szczególności transportu publicznego, usług medycznych, dostaw ener-

gii, zaopatrywania w podstawowe produkty żywnościowe i wodę pitną, czy też świadczenia usług związanych z ratowaniem ludzi i mienia. Jej właściwe funkcjonowanie pozwala także na efektywne wykorzystywanie przez władze posiadanych zasobów w razie nadzwyczajnych wydarzeń zakłócających normalne funkcjonowanie państwa czy jego gospodarki. Jednocześnie należy zaznaczyć, że sprawność dużej części zasobów uznawanych za infrastrukturę krytyczną warunkuje także postęp technologiczny i rozwój gospodarczy. Tak jest m.in. w przypadku systemów dostaw paliw płynnych dla sektora transportowego oraz energii elektrycznej dla zakładów produkcyjnych. Długotrwałe utrudnienia w tym obszarze zawsze mają poważne skutki gospodarcze, co przekłada się bezpośrednio na możliwości państwa. Przejawia się to m.in. zmniejszeniem jego potencjału obronnego, przeszkodami w realizacji przez państwo zadań istotnych społecznie czy mniejszymi wpływami do budżetu. Taka sytuacja będzie więc miała także bezpośrednie przełożenie na komfort życia obywateli i zaburzenie życia społecznego. Trudno wyobrazić sobie funkcjonowanie kilkuset tysięcy aglomeracji miejskiej, pozbawionej dłużej niż kilka godzin np. dostaw energii elektrycznej czy wody pitnej. Przedłużanie się tego stanu doprowadziłoby niewątpliwie do anarchizacji zachowań społecznych, gdyby właściwe służby nie przywróciły sprawności uszkodzonych systemów i porządku publicznego.

Infrastruktura krytyczna ma kluczowe znaczenie dla istnienia państwa, a w jego ramach – zorganizowanego społeczeństwa. Jeśli następuje zakłócenie w jej funkcjonowaniu, państwo i jego instytucje mogą utracić w całości lub części zdolność do wykonywania swoich podstawowych funkcji administracyjnych i usługowych, jak również do sprawowania rzeczywistej kontroli nad całym swoim terytorium. Utrata IK uniemożliwia rozwój gospodarczy i społeczny, a w pewnych przypadkach może nawet doprowadzić do rozkładu życia społecznego. Choć jest to wizja skrajna, taka sytuacja jest jednym z głównych powodów pojawiania się podmiotów określanych jako „państwa w stanie rozkładu” czy obszarów poza jakąkolwiek kontrolą organów państwowych. Przykładem była sytuacja w stolicy Iraku po 2003 r., gdzie w wyniku zniszczeń spowodowanych działaniami zbrojnymi, jeszcze kilka lat po amerykańskiej inwazji w wielu rejonach miasta nie przywrócono regularnych dostaw energii elektrycznej i wody. Miało to określony wpływ na nastroje lokalnej ludności, jak również na ogólny brak bezpieczeństwa w mieście.

Przenosząc te rozważania na polski grunt, można stwierdzić, że na razie nie mamy powodów do niepokojów tego rodzaju. Nie oznacza to jednak, że IK w Polsce jest wolna od zagrożeń, a społeczeństwo od skutków jej ce-

lowego uszkodzenia lub awarii. Stosownie do skali i źródeł zagrożeń, infrastruktura ta powinna być rozwijana i chroniona przy użyciu odpowiednich instrumentów.

Podobnie jak w innych państwach, także w Polsce, nowoczesna i sprawna infrastruktura krytyczna, niezależnie od pojawiających się zagrożeń, jest czynnikiem decydującym o skuteczności funkcjonowania państwa. W sytuacjach nadzwyczajnych przesądza także *de facto* o jego przetrwaniu. Z tego względu autor niniejszego opracowania koncentruje się na przeglądzie wybranych narzędzi stosowanych do ochrony IK, w szczególności na tych jej elementach, które zapewniają ciągłość działania organów administracji publicznej oraz gwarantują bezpieczeństwo ludności. Ponadto ograniczona objętość opracowania nie pozwala odnieść się do całego obszaru normatywnego regulującego zagadnienia ochrony infrastruktury krytycznej. Efektem jest poddanie analizie wybranych aktów prawnych, ze świadomością, że nie stanowią one wszystkich aktów prawnych dotyczących tej problematyki.

Na infrastrukturę krytyczną należy patrzeć nie tylko z perspektywy najbardziej istotnej dla administracji rządowej ustawy o zarządzaniu kryzysowym¹, ale również przez pryzmat innych aktów prawnych, które określają zasady eksploatacji i ochrony danej części infrastruktury krytycznej, która jednocześnie wpływa na zdolności obronne państwa, jego gospodarkę i zapewnienie ludności odpowiednich warunków bytowych.

W opracowaniu świadomie pominięto przepisy unijne i natowskie, implemmentowane w niezbędnym zakresie przez polskie ustawodawstwo, skupiając się na specyfice rodzimych rozwiązań.

POJĘCIE INFRASTRUKTURY KRYTYCZNEJ

Definicja infrastruktury krytycznej w prawie polskim zawarta została we wspomnianej już ustawie o zarządzaniu kryzysowym. Za IK uznaje ona systemy i wchodzące w ich skład obiekty, kluczowe dla bezpieczeństwa państwa i jego obywateli, w tym zapewniające ciągłość działania organów administracji publicznej, instytucji i przedsiębiorców. Ponadto w myśl tego przepisu, infrastruktura krytyczna obejmuje następujące systemy: zaopatrzenia w energię, surowce energetyczne i paliwa, łączności, sieci teleinformatycznych, finansowe, zaopatrzenia w żywność, zaopatrzenia w wodę, ochrony zdrowia, transportowe, ratownicze, zapewniające ciągłość działania admini-

¹ Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. 2007 r. Nr 89, poz. 590 ze zm.).

stracji publicznej oraz produkcji, składowania, przechowywania i stosowania substancji chemicznych i promieniotwórczych, w tym rurociągi substancji niebezpiecznych (art. 3 pkt 2).

Podstawowym kryterium kwalifikowania jakichś instalacji jako infrastruktury krytycznej jest ich kluczowy wpływ na bezpieczeństwo państwa i obywateli. Szczegółowe kryteria przygotowywane są przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa (RCB) we współpracy z właściwymi ministrami i organami centralnymi odpowiedzialnymi za tę część infrastruktury, którą potencjalnie można zaliczyć do krytycznej.

Wejście w życie ustawy o zarządzaniu kryzysowym stworzyło podstawowe mechanizmy zorganizowanej ochrony infrastruktury krytycznej i zdefiniowało systemy wchodzące w jej skład. Niemniej ochrona obiektów budowlanych, urzędzeń, instalacji czy usług, które ustawa uznaje za IK, nie rozpoczęła się wraz z jej uchwaleniem. Była prowadzona już wcześniej, choć w sposób nie w pełni skoordynowany. Odpowiednie przepisy znajdują się od dawna w aktach prawnych różnej rangi (ustawy, rozporządzenia) zarówno z obszaru szeroko pojętej obronności, instytucjonalnej ochrony osób i mienia, jak i różnych segmentów funkcjonowania gospodarki.

Przepisy te nie wykreowały kompleksowych rozwiązań systemowych, jak również nie nakładały na podmioty zarządzające elementami IK obowiązku przygotowania dokumentacji planistycznej i operacyjnej dotyczącej jej ochrony. Nie narzucały także obowiązku skoordynowania na poziomie państwa działań prowadzonych na rzecz ochrony tych obiektów z analogicznymi działaniami innych podmiotów, które dysponowałyby infrastrukturą powiązaną strukturalnie czy w inny sposób naturalnie sprzężoną z ich własną. Całościowe spojrzenie na infrastrukturę krytyczną zapewniły dopiero postanowienia ustawy o zarządzaniu kryzysowym.

OCHRONA INFRASTRUKTURY KRYTYCZNEJ W INNYCH AKTACH PRAWNYCH

Regulacje dotyczące ochrony IK znajdują się w aktach prawnych obejmujących różne dziedziny funkcjonowania państwa, np. działalność telekomunikacyjną; wytwarzanie i obrót paliwami oraz energią elektryczną; wykonywanie zadań obronnych przez przedsiębiorców; tworzenie rezerw strategicznych; uprawnienia ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa w niektórych spółkach; realizację ochrony osób i mienia. Na potrzeby artykułu zostały wybrane te akty prawne, w których znajdują się istotne od-

niesienia do elementów infrastruktury uznawanej za krytyczną. Kolejność opisu nie jest równoznaczna ze znaczeniem poszczególnych aktów normatywnych dla ochrony infrastruktury krytycznej. Ponadto w dokonanej analizie szczególną uwagę zwrócono na te elementy IK, które są kluczowe dla zapewnienia ciągłości funkcjonowania państwa, niezależnie od rodzaju występujących zagrożeń. W tym kontekście są to:

Ustawa o organizowaniu zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców²

Ustawa pozwoliła na stworzenie konstrukcji prawnej przedsiębiorcy o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym³, który realizuje zadania na rzecz obronności państwa (tj. w zakresie mobilizacji gospodarki; militaryzacji; planowania operacyjnego; szkolenia obronnego, jak również wynikające z obowiązków państwa-gospodarza). Warunkiem zakwalifikowania przedsiębiorcy do powyższej grupy jest obszar działania większy niż województwo lub przedmiot prowadzonej działalności.

Zawarty w ustawie katalog prowadzonej działalności gospodarczej, kwalifikujący przedsiębiorcę jako mającego szczególne znaczenie gospodarczo-obronne, w wielu punktach znajduje odzwierciedlenie w katalogu systemów wchodzących w skład infrastruktury krytycznej, określonym w ustawie o zarządzaniu kryzysowym⁴.

Zgodnie z tym, działalność gospodarczą polegającą na eksploatacji lotnisk i portów morskich oraz transporcie uznać można za wchodzącą w skład systemu transportowego IK wymienionego w ustawie o zarządzaniu kryzysowym⁵. Podobnie produkcję, transport i magazynowanie produktów naftowych oraz wytwarzanie, dystrybucję i przesyłanie gazu ziemnego, paliw płynnych oraz energii elektrycznej można przypisać do systemu infrastruktury krytycznej zaopatrzenia w energię, surowce energetyczne i paliwa, wyodrębnionego w ustawie o zarządzaniu kryzysowym⁶. Analogicznie, nadawanie programów radiowych i telewizyjnych oraz usługi telekomunikacyjne można uznać – stosownie do specyfiki działania konkretnego przedsiębiorcy – za wchodzące w skład systemu łączności lub systemu sieci teleinformatycznych określonych w ustawie o zarządzaniu kryzysowym⁷.

² Dz.U. 2001 r. Nr 122, poz. 1320 ze zm.

³ Art. 3 ustawy.

⁴ Art. 3 pkt 2 ppkt a-k ustawy.

⁵ Art. 3 pkt 2 ppkt h ustawy.

⁶ Art. 3 pkt 2 ppkt a ustawy.

⁷ Stosownie do zapisów odpowiednio art. 3 pkt 2 ppkt b i art. 3 pkt 2 ppkt c ustawy.

Takich analogii może być więcej, jeśli na problem spojrzysz się szczegółowo, od strony poszczególnych przedsiębiorców, umieszczonych w wydanym przez Radę Ministrów wykazie przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym⁸.

*Ustawa o ochronie osób i mienia*⁹

W kontekście IK najistotniejsze jest to, że w ustawie została wyodrębniona kategoria obszarów, obiektów, urządzeń i transportów podlegających obowiązkowej ochronie, ważnych dla obronności, interesu gospodarczego państwa, bezpieczeństwa publicznego i innych ważnych interesów państwa (art. 5 ust. 2). Ustawa wskazała również podmioty zobowiązane do sporządzania wykazów tych instalacji (art. 5 ust. 3) i nałożyła na podmioty zarządzające instalacjami obowiązek uzgadniania planów ich ochrony z właściwym miejscowo komendantem wojewódzkim policji (art. 7 ust. 1). Ustawa o ochronie osób i mienia wyodrębniła szczegółowo elementy infrastruktury o takim znaczeniu (art. 5)¹⁰.

Interesujące w odniesieniu do infrastruktury krytycznej jest to, że wspomniana kategoria podmiotów podlegających obowiązkowej ochronie zasadniczo obejmuje te same objekty, które wchodziły w skład systemów infrastruktury krytycznej wymienionych w ustawie o zarządzaniu kryzysowym.

⁸ Wykaz stanowi załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów wydanego na podstawie art. 6 ustawy o organizowaniu zadań [...].

⁹ Dz.U. 2005 r. Nr 145, poz. 1221 ze zm.

¹⁰ W obszarze obronności państwa za takie instalacje uznano w szczególności: a) zakłady produkcji specjalnej oraz zakłady, w których prowadzone są prace naukowo-badawcze lub konstruktorskie w zakresie takiej produkcji, b) zakłady produkujące, remontujące i magazynujące uzbrojenie, urządzenia i sprzęt wojskowy, c) magazyny rezerw strategicznych, o których mowa w ustawie ich dotyczącej. W obszarze ochrony interesu gospodarczego państwa wyodrębniono w szczególności: a) zakłady mające bezpośredni związek z wydobywaniem surowców mineralnych o strategicznym znaczeniu dla państwa, b) porty morskie i lotnicze, c) banki i przedsiębiorstwa wytwarzające, przechowujące bądź transportujące wartości pieniężne w znacznych ilościach. W obszarze bezpieczeństwa publicznego wyodrębniono w szczególności: a) zakłady, objekty i urządzenia mające istotne znaczenie dla funkcjonowania aglomeracji miejskich, których zniszczenie lub uszkodzenie może stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, w szczególności elektrownie i ciepłownie, ujęcia wody, wodociągi i oczyszczalnie ścieków, b) zakłady stosujące, produkujące lub magazynujące w znacznych ilościach materiały jądrowe, źródła i odpady promieniotwórcze, materiały toksyczne, odurzające, wybuchowe bądź chemiczne o dużej podatności wybuchowej lub pożarowej, c) rurociągi paliwowe, linie energetyczne i telekomunikacyjne, zapory wodne i śluzy oraz inne urządzenia znajdujące się w otwartym terenie, których zniszczenie lub uszkodzenie może stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, środowiska albo spowodować poważne straty materialne. W zakresie ochrony innych ważnych interesów państwa w szczególności wskazano: a) zakłady o unikatowej produkcji gospodarczej, b) objekty i urządzenia telekomunikacyjne, pocztowe oraz telewizyjne i radiowe, c) muzea i inne objekty, w których gromadzone są dobra kultury narodowej.

*Ustawa Prawo lotnicze*¹¹

Ustawa obejmuje zagadnienia dotyczące żeglugi powietrznej, naziemnej infrastruktury lotniskowej oraz statków powietrznych.

Oddzielny rozdział w ustawie (art. 84-85) dotyczy ratownictwa i ochrony przeciwpożarowej lotnisk. Zgodnie z art. 84, zarządzający lotniskiem zobowiązany jest m.in. do opracowania planu działania w sytuacji zagrożenia, zorganizowania i zapewniania funkcjonowania służby ratowniczo-gaśniczej wyposażonej w specjalistyczny sprzęt oraz utrzymywania niezbędných środków ratowniczych i przeciwpożarowych.

Problematyka ochrony lotnictwa cywilnego przed aktami bezprawnej ingerencji, zagrażającymi bezpieczeństwu lotnictwa oraz osób i mienia, została ujęta pobieżnie (art. 186), poprzez odesłanie do szczegółowych przepisów zawartych w tej ustawie, w odrębnych ustawach oraz w umowach i przepisach międzynarodowych.

Ustawa porusza też zagadnienie fizycznej ochrony statków powietrznych, uznawanych za część IK. Zgodnie z art. 115 ust. 4a ustawy, funkcjonariusz Straży Granicznej wchodzący w skład warty ochronnej na pokładzie statku powietrznego odbywającego lot wysokiego ryzyka może w określonych przypadkach podjąć działania zmierzające do unieszkodliwienia osoby niebezpiecznej, także przy użyciu broni służbowej. Przewoźnik lotniczy, gdy wykonuje loty określone przez prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego jako loty wysokiego ryzyka, jest natomiast obowiązany zapewnić na pokładzie statku powietrznego wartę ochronną, pełnioną przez funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz pokryć jej koszty (art. 186a ust. 1-2).

*Ustawa o transporcie kolejowym*¹²

Ustawa odnosi się do infrastruktury kolejowej, której część wchodzi w skład IK. Za tę istotną część infrastruktury kolejowej należy uznać zdefiniowane w ustawie (art. 4) linie kolejowe o znaczeniu państwowym¹³, linie kolejowe o znaczeniu obronnym¹⁴ oraz linie kolejowe o znaczeniu wyłącz-

¹¹ Dz.U. 2006 r. Nr 100, poz. 696 ze zm.

¹² Dz.U. 2007 r. Nr 16, poz. 94 ze zm.

¹³ Zgodnie z art. 4 pkt 2a są to istniejące lub projektowane linie kolejowe, których budowa, utrzymanie i eksploatacja uzasadniona jest ważnymi względami gospodarczymi, społecznymi, ekologicznymi lub obronnymi.

¹⁴ Zgodnie z art. 4 pkt 2b są to linie kolejowe o znaczeniu państwowym, których utrzymanie i eksploatację uzasadniają względy obronności państwa, w tym potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej i wojsk sojusznicznych w czasie podwyższenia gotowości obronnej państwa i w czasie wojny, planowane do objęcia osłoną techniczną.

nie obronnym¹⁵. W tym kontekście ustawa określa także zasady zarządzania infrastrukturą kolejową m.in. poprzez jej utrzymywanie w stanie zapewniającym bezpieczne prowadzenie ruchu kolejowego (art. 5 ust. 1 pkt 3), a także powstający po stronie zarządcy obowiązek podjęcia działań likwidujących zagrożenie, w sytuacji, gdy zagrożone jest bezpieczeństwo ruchu kolejowego lub bezpieczeństwo przewozu osób i rzeczy (art. 5 ust. 5). Ponadto dla linii kolejowych o znaczeniu państwowym ustawa nakłada na Radę Ministrów obowiązek określenia ich wykazu w drodze rozporządzenia (art. 6 ust. 2). Jednocześnie minister właściwy w sprawach transportu zobowiązany jest do określenia (w porozumieniu z ministrem obrony narodowej) wykazu linii kolejowych o znaczeniu wyłącznie obronnym (art. 6 ust. 3).

Ustawowa definicja linii kolejowych o znaczeniu państwowym pozwala na ich uznanie za część systemu transportowego infrastruktury krytycznej, w rozumieniu ustawy o zarządzaniu kryzysowym. Zawarte w ustawie zasady utrzymania i odtwarzania szeroko ujętej infrastruktury kolejowej na długo przed ustawą kryzysową stworzyły mechanizm prawny umożliwiający utrzymywanie sprawności tego komponentu systemu transportowego.

Ponadto ustawa zawiera przepisy dotyczące fizycznej ochrony infrastruktury kolejowej. Art. 59 ust. 1 przewiduje tworzenie straży ochrony kolei przez jednego lub kilku zarządców. Art. 60 ust. 1 ustawy precyzuje zadania tej formacji, wskazując, że jest ona m.in. odpowiedzialna za ochronę życia lub zdrowia ludzkiego, a także mienia na obszarze kolejowym, w pociągach i innych pojazdach kolejowych.

Ustawa Prawo telekomunikacyjne¹⁶

Ustawa reguluje zasady prowadzenia działalności polegającej na świadczeniu usług telekomunikacyjnych. Jako narzędzie ochrony infrastruktury krytycznej jest istotna z kilku powodów. Definiuje przedsiębiorcę telekomunikacyjnego, co pozwala w wielu przypadkach kwalifikować zarządzane przez niego instalacje, obiekty i urządzenia jako wchodzące w skład systemu telekomunikacyjnego infrastruktury krytycznej (art. 2 pkt 27). Co ważniejsze, nakłada na operatorów określone obowiązki umożliwiające monitoro-

¹⁵ Zgodnie z art. 4 pkt 2c są to linie kolejowe o znaczeniu państwowym, dla których jedynym kryterium zaliczenia do linii o znaczeniu państwowym są względy obronności państwa, w tym potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej i wojsk sojusznicznych we wszystkich stanach gotowości obronnej państwa i w czasie wojny.

¹⁶ Dz.U. 2004 r. Nr 171, poz. 1800 ze zm.

wanie infrastruktury telekomunikacyjnej, także jeżeli chodzi o stosowane rozwiązania technologiczne. W tym kontekście, operatorzy są zobowiązani do przekazywania prezesowi Urzędu Komunikacji Elektronicznej (UKE) oraz udostępniania zainteresowanym podmiotom specyfikacji technicznych stosowanych zakończeń sieci, interfejsów radiowych i ich zmian, zanim usługi telekomunikacyjne, które mają być świadczone przy pomocy tych zakończeń sieci lub interfejsów radiowych, staną się dostępne dla użytkowników (art. 137 ust. 1).

Niemiej z punktu widzenia ochrony infrastruktury krytycznej bardzo ważne są art. 178, 179 ust. 1 oraz 180f ustawy. Art. 178 ust. 1 wskazuje, że „w sytuacji wystąpienia szczególnego zagrożenia” prezes UKE może, w drodze decyzji, nałożyć na przedsiębiorców telekomunikacyjnych określone obowiązki¹⁷, kierując się rozmiarem zagrożenia i potrzebą ograniczenia jego skutków oraz zasadą minimalizowania negatywnych skutków nałożonych obowiązków. Z kolei art. 179 nakazuje takim przedsiębiorcom wykonywanie zadań i obowiązków w zakresie przygotowania i utrzymywania wskazanych elementów sieci dla zapewnienia telekomunikacji na potrzeby systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym, w tym obroną państwa, realizowanych na zasadach określonych w planach, decyzjach oraz umowach zawartych między tymi przedsiębiorcami a zainteresowanymi podmiotami. Tworzeniu bazy danych na temat infrastruktury telekomunikacyjnej, która może być wykorzystana na powyższe potrzeby, służy przepis art. 180f ustawy. Zgodnie z nim przedsiębiorca jest zobowiązany dostarczać prezesowi UKE dane dotyczące infrastruktury telekomunikacyjnej eksploatowanej lub używanej przez siebie, a niezbędnej do przygotowania systemów łączności na potrzeby obronne państwa, w tym systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym. Szef UKE z kolei jest zobowiązany do utworzenia wspomnianej bazy danych i zarządzania nią oraz do jej aktualizacji niezwłocznie po każdej zmianie danych (art. 180f ust. 3).

¹⁷ Zgodnie z art. 178 ust 1 pkt 1 mogą one polegać na: 1) utrzymaniu ciągłości lub odtwarzania: a) dostarczania sieci telekomunikacyjnej, b) świadczenia usług telekomunikacyjnych – w obu przypadkach z uwzględnieniem pierwszeństwa służb ratowniczych, odpowiedzialnych za zarządzanie kryzysowe i innych wskazanych w art. 178 ust. 2 pkt 1; 2) ograniczeniu niektórych, publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych; 3) ograniczeniu zakresu lub obszaru eksploatacji sieci telekomunikacyjnych i urządzeń telekomunikacyjnych, używania urządzeń radiowych, z wyłączeniem urządzeń używanych przez wskazane w ustawie podmioty; 4) nakazie nieodpłatnego świadczenia, w określonym zakresie, publicznie dostępnych usług telefonicznych z aparatów publicznych.

*Ustawa Prawo wodne*¹⁸

Ustawa, regulując kompleksowo zagadnienia gospodarki wodnej, zawiera m.in. unormowania dotyczące ścisłej ochrony i nadzoru określonych obszarów, istotnych z punktu widzenia dostarczania wody pitnej, a więc elementu infrastruktury krytycznej. Ustawa przewiduje możliwość ustanowienia stref ochronnych ujęć wody oraz obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych (art. 51 pkt 1-2). W tych pierwszych obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia dotyczące korzystania z wód oraz użytkowania gruntów, sama strefa ochronna dzieli się zaś na teren ochrony bezpośredniej i pośredniej (art. 52). Na terenach ochrony bezpośredniej zabronione jest użytkowanie gruntów w celach niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody (art. 53), natomiast na obszarach ochrony pośredniej ograniczenia mogą, choć nie muszą, dotyczyć działań powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia (art. 54). Powyższe przepisy stwarzają możliwość dodatkowej ochrony systemu IK dotyczącego zaopatrzenia w wodę.

*Ustawa o rezerwach strategicznych*¹⁹

Ustawa definiuje infrastrukturę krytyczną w sposób podobny, jak w ustawie o zarządzaniu kryzysowym. W art. 3 ustawy wskazano, dlaczego tworzone są rezerwy strategiczne – w tym kontekście wymieniono m.in. zagrożenie dla bezpieczeństwa i obronności państwa, bezpieczeństwa i porządku publicznego, wsparcie realizacji zadań w zakresie bezpieczeństwa i obrony państwa, odtworzenie IK, złagodzenie zakłóceń w ciągłości dostaw służących funkcjonowaniu gospodarki i zaspokojeniu podstawowych potrzeb obywateli. Ponadto ustawa precyzuje, jakie elementy mogą zostać uznane za rezerwy strategiczne. Są to m.in. wskazanie wprost elementy infrastruktury krytycznej, produkty naftowe, surowce, produkty rolne, środki spożywcze, wyroby medyczne, produkty lecznicze czy konstrukcje składanych mostów drogowych²⁰. Są one nierozdzielnie związane z IK, nawet jeśli nie stanowią jej części w rozumieniu ustawy o zarządzaniu kryzysowym. Najlepszym tego przykładem jest kwestia dystrybucji dóbr uznanych za rezerwy strategiczne – bez sprawnego systemu transportowego, stanowiącego element infrastruktury krytycznej, nie byłoby ono możliwe.

¹⁸ Dz.U. 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.

¹⁹ Dz.U. 2010 r. Nr 229, poz. 1496 ze zm.

²⁰ Pełen katalog zawiera art. 4 ustawy.

W kontekście ochrony infrastruktury krytycznej klasyfikacja dóbr mogących stanowić rezerwy strategiczne nie jest wszystkim. W ustawie nałożono na ministra właściwego do spraw gospodarki obowiązek opracowania projektu Rządowego Programu Rezerw Strategicznych, zobowiązując go jednocześnie do współpracy w tym zakresie z szeregiem wymienionych w ustawie podmiotów (art. 8). Przechowywanie całości rezerw strategicznych powierzono Agencji Rezerw Materiałowych, która ma wykorzystywać do tego celu magazyny rezerw strategicznych będące jej własnością (art. 15) lub może oddać dany asortyment rezerw na przechowanie określonym w ustawie przedsiębiorcom (art. 16) w drodze zawieranych indywidualnie umów. Magazyny rezerw strategicznych, zarówno te będące własnością Agencji, jak i te będące w rękach przedsiębiorców, stanowią infrastrukturę strategiczną w rozumieniu ustawy o zarządzaniu kryzysowym.

Ustawa o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych²¹

Powyższa ustawa zastąpiła ustawę z 3 czerwca 2005 r. o szczególnych uprawnieniach Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w spółkach kapitałowych o istotnym znaczeniu dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego²². Odnosi się ona do ochrony wycinka IK – ściśle mówiąc do systemu zaopatrzenia w energię, surowce energetyczne i paliwa. Problem polega na tym, że z jakiegoś powodu ustawodawca uznał, że tego rodzaju ustawa powinna obejmować jedynie infrastrukturę krytyczną sektora energetyczno-paliwowego. Akt prawny został omówiony znacznie szerzej niż inne ze względu na jej znaczenie dla ochrony IK oraz zagrożenia, jakie wiążą się z jej dalszym obowiązywaniem w obecnym brzmieniu.

Porównując ją do ustawy z 2005 r., usunięto z niej zapisy dotyczące infrastruktury telekomunikacyjnej, mimo że Europejski Trybunał Sprawiedliwości nie zabrania kwalifikowania takich spółek jako mających znaczenie dla bezpieczeństwa i obronności państwa. Z punktu widzenia ochrony IK budzi to poważne zastrzeżenia. Taka luka pozbawia państwo możliwości wpływania na zmiany struktury własnościowej spółek sektora telekomunikacyjnego, co może zagrażać bezpieczeństwu narodowemu. W tym kontekście należy przypomnieć, że ustawa o zarządzaniu kryzy-

²¹ Dz.U. 2010 r. Nr 65, poz. 404.

²² Dz.U. 2005 r. Nr 132, poz. 1108 ze zm.

sowym uznaje za IK m.in. systemy łączności i systemy sieci teleinformatycznych²³. Podobnie – zamieszczona w tej ustawie – definicja europejskiej infrastruktury krytycznej uznaje za taką także instalacje o kluczowym znaczeniu dla bezpieczeństwa państwa i jego obywateli oraz służące zapewnieniu sprawnego funkcjonowania organów administracji publicznej, w tym wyznaczone w systemach łączności i sieci teleinformatycznych²⁴. Ponadto omówiona już wcześniej ustawa o organizowaniu zadań na rzecz obronności uznaje za przedsiębiorcę o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym m.in. takiego, który wykonując zadania na rzecz obronności państwa określone w ustawie, prowadzi działalność gospodarczą na terytorium Polski w obszarze usług telekomunikacyjnych²⁵.

Przepisy ustawy z 2010 r. nie dość, że ograniczają kwestię ochrony IK wyłącznie do sektora energetyczno-paliwowego, to jeszcze dotyczą jedynie spółek kapitałowych lub grup kapitałowych, co pomija przedsiębiorców działających jako osoby prawne niemające takiego statusu. Skoro minister właściwy do spraw Skarbu Państwa na podstawie ustawy z 2010 r. ma możliwość (ze względu na interes państwa) blokowania decyzji władz spółek prowadzących działalność w jakimś sektorze, niezależnie od udziałów Skarbu Państwa w danej spółce, to być może powinien mieć możliwość ingerencji w działania przedsiębiorców, niezależnie od formy prawnej prowadzonej przez nich działalności gospodarczej, jeśli realizują oni zadania na rzecz obronności państwa. Zgodnie z ustawą o organizowaniu zadań na rzecz obronności obejmują one kluczowe dla bezpieczeństwa narodowego przedsięwzięcia w zakresie: mobilizacji gospodarki, militaryzacji, planowania operacyjnego czy też wynikające z obowiązków państwa-gospodarza²⁶.

Niezależnie od powyższego, ustawa z 2010 r. generuje jeszcze jedno niebezpieczeństwo. Analizując zawarte w niej przepisy, można stwierdzić, że minister skarbu państwa, ze względu na zakres swojego działania (ustawowe kompetencje), nie jest przygotowany i nie jest w stanie ocenić, czy podejmowana przez organ spółki czynność prawna stanowi zagrożenie dla

²³ Art. 3 pkt 2 lit. b-c ustawy o zarządzaniu kryzysowym.

²⁴ Art. 3 pkt 2a ustawy o zarządzaniu kryzysowym.

²⁵ Art. 3 pkt 9 ustawy o organizowaniu zadań [...].

²⁶ Przedmiotem działalności tych przedsiębiorców jest: eksploatacja lotnisk i portów morskich; kołportaż; nadawanie programów radiowych i telewizyjnych; produkcja, transport i magazynowanie produktów naftowych; produkcja, remont lub modernizacja uzbrojenia i sprzętu wojskowego; realizacja obrotu specjalnego; transport; usługi pocztowe; usługi telekomunikacyjne; wytwarzanie, dystrybucja i przesyłanie gazu ziemnego, paliw płynnych oraz energii elektrycznej – w ramach której także występuje infrastruktura krytyczna.

funkcjonowania, ciągłości działania i integralności IK. Wskazane byłoby przekazanie takich kompetencji w ręce określonego ministra „branżowego”. W odniesieniu do szeregu przedsiębiorców to inni ministrowie (właściwi w sprawach transportu czy gospodarki) posiadają wiedzę niezbędną do dokonania oceny, czy dana czynność prawna realizowana przez spółkę może powodować zagrożenie dla funkcjonowania i ochrony infrastruktury krytycznej, a tym bardziej, czy jest ono rzeczywiste.

Zgodnie z ustawą, minister właściwy do spraw Skarbu Państwa może wyrazić sprzeciw wobec podjętej przez zarząd spółki uchwały albo innej czynności prawnej, której przedmiotem jest rozporządzenie składnikami mienia, stanowiące rzeczywiste zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej. Niestety, nigdzie w ustawie nie określono, kiedy zagrożenie jest rzeczywiste, a kiedy nie. Stanowi to kolejne niedopatrzenie, pozwalające na pewną swobodę interpretacyjną, która nie musi okazać się korzystna z punktu widzenia bezpieczeństwa narodowego.

Ustawa wykreowała także mechanizm, w którym minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, nie ma możliwości podejmowania z własnej inicjatywy działań przewidzianych w ustawie. Może podjąć działania dopiero w przypadku uzyskania informacji od pracownika spółki, pełniącego w niej funkcję pełnomocnika do spraw ochrony infrastruktury krytycznej. Faktycznie to na pełnomocniku spoczywa więc odpowiedzialność za ochronę IK. Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy zarząd spółki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa oraz dyrektorem RCB powołuje i odwołuje pełnomocnika. Zarówno minister, jak i dyrektor RCB muszą wyrazić zgodę na powołanie kandydata na to stanowisko, jak również odwołanie go z tej funkcji (§ 5 ust. 1), ale jest o tym mowa „dopiero” w rozporządzeniu w sprawie pełnomocnika do spraw ochrony infrastruktury krytycznej²⁷ wydanym na podstawie ustawy, a nie w samej ustawie. Pełnomocnik jest ponadto wynagradzany przez spółkę – co uznać należy za rozwiązanie, które nie gwarantuje skutecznego, rzeczowego oraz zgodnego z interesem państwa wykonywania przepisów ustawy²⁸. Co więcej, ustawa nie przewiduje sankcji karnych za niewykonywanie lub nienależyte wykonywanie obowiązków przez pełnomocnika, co sprawia, że ustawodawca przyjął błędne założenie o dobrej woli i dobrej wierze pełnomocnika w każdym przypadku

²⁷ Dz.U. 2010 r. Nr 135, poz. 906.

²⁸ W ustawie z 2005 r. istniała instytucja „obserwatora” a nie pełnomocnika, którym mógł być mianowany urzędnik służby cywilnej otrzymujący wynagrodzenie z budżetu państwa oraz mający uprawnienia do pełnienia funkcji członka rady nadzorczej w spółce z udziałem Skarbu Państwa (art. 5 ust. 1 ustawy). Było to rozwiązanie bardziej praktyczne i nie stanowiło mechanizmu z założenia podatnego na korupcję i nadużycia.

i nie stworzył skutecznego mechanizmu kontroli egzekwowania jego poczynań. Takiej funkcji nie spełnia obowiązek sporządzania przez pełnomocnika kwartalnych (jak również na żądanie) raportów o stanie ochrony IK (art. 6 ust. 3 ustawy), gdyż jest on sporządzany dla zarządu spółki i rady nadzorczej, a ministrowi i dyrektorowi RCB jedynie przekazywany. W ustawie nie wyodrębniono też przesłanek, po zaistnieniu których pełnomocnik jest zobowiązany do przekazania informacji o zagrożeniu infrastruktury krytycznej – art. 5 ust. 2 pkt 5 wskazuje jedynie, że do zadań pełnomocnika należy przekazywanie informacji o IK dyrektorowi RCB na jego wniosek.

Ostatnie dwa mankamenty ustawy dotyczą zbyt krótkich terminów wyznaczonych w ustawie, w praktyce wykluczających skuteczne działanie, oraz kwestii ewentualnego nieprzekazania pełnomocnikowi informacji przez zarząd spółki ze względu na przepisy Kodeksu spółek handlowych²⁹.

W odniesieniu do zagadnienia długości terminów, zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy, minister właściwy do spraw Skarbu Państwa w ciągu 14 dni od otrzymania informacji od pełnomocnika może wyrazić sprzeciw wobec czynności prawnej zarządu spółki, a pełnomocnik ma jedynie 4 dni – licząc od dnia otrzymania informacji lub dokumentów od zarządu spółki – na dokonanie oceny posiadanych informacji i ich przekazanie do ministra oraz RCB (art. 6 ust. 6). Biorąc pod uwagę specyficzną problematykę oraz jej potencjalne znaczenie dla interesów państwa, terminy te powinny być znacznie wydłużone (np. do 2 miesięcy).

Jeżeli chodzi o kontrowersje związane z przepisami Kodeksu spółek handlowych, zgodnie z art. 428 § 1-2 tej ustawy, zarząd spółki podczas obrad walnego zgromadzenia odmawia akcjonariuszowi informacji dotyczących spółki, jeśli mogłoby to wyrządzić szkodę spółce, spółce z nią powiązanej czy zależnej (w szczególności na skutek ujawnienia tajemnic technicznych, handlowych czy organizacyjnych). Zakładając, że pełnomocnik jest jednocześnie akcjonariuszem, informacje istotne z punktu widzenia jego działalności mogłyby nie zostać mu przekazane. Jednocześnie, zgodnie z art. 428 § 3, członek zarządu może odmówić udzielenia informacji, jeżeli jej udzielenie mogłoby stanowić podstawę jego odpowiedzialności karnej, cywilnoprawnej bądź administracyjnej.

Ponadto art. 483 stanowi, że członek zarządu odpowiada wobec spółki za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami statutu spółki – co oznacza także odpowiedzialność finansową i sprawia, że lojalność wobec spółki jest postrzegana prioryteto-

²⁹ Dz.U. 2000 r. Nr 94, poz. 1037 ze zm.

wo przez członków zarządu. W tej sytuacji uznać należy za prawdopodobną sytuację, w której pełnomocnik nie otrzymuje informacji o zagrożeniu dla infrastruktury krytycznej, gdyż jednocześnie mogą być to informacje narażające spółkę na szkodę.

Powyższa pogłębiona analiza niedoskonałości ochrony IK w ustawie wskazuje na potrzebę ponownego przeanalizowania jej przepisów i dokonania zmian chroniących we właściwy sposób także sektor telekomunikacyjny.

*Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 2003 r. w sprawie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony*³⁰

Rozporządzenie wydane na podstawie ustawy o powszechnym obowiązku obrony określa obiekty szczególnie ważne dla bezpieczeństwa i obronności państwa (§ 2). Obszerny katalog, zawierający dziewiętnaście kategorii obiektów, obejmuje m.in. obiekty formacji i służb (m.in. Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Państwowej Straży Pożarnej), obiekty związane z wydobywaniem kopalin, telekomunikacyjne, magazyny rezerw państwowych, zapory wodne i urządzenia hydrotechniczne, elektrownie i obiekty elektroenergetyczne, a także obiekty podległe lub nadzorowane przez ministra obrony narodowej. W myśl rozporządzenia obiekty te podlegają szczególnej ochronie (§ 5). Zostały także podzielone na obiekty kategorii I (wymienione w pkt 1-9 § 2) oraz obiekty kategorii II (wymienione w pkt 10-19 § 2). Minister obrony narodowej odpowiada za określenie wymagań przygotowania i prowadzenia szczególnej ochrony obiektów kategorii I, minister właściwy do spraw wewnętrznych ma ten sam obowiązek w odniesieniu do obiektów kategorii II.

Faktycznie obiekty obu kategorii stanowią w dużej części infrastrukturę krytyczną, co jest kolejnym przykładem tego, że jej ochrona była przygotowywana i prowadzona na długo zanim podjęto decyzję o jej prawnym i strukturalnym wyodrębnieniu oraz dodatkowych wymogach jej ochrony, wiążących się z koniecznością przygotowania np. Narodowego programu ochrony infrastruktury krytycznej.

Obok wymienionych wyżej aktów prawnych należałoby wskazać również ustawę z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzen-

³⁰ Dz.U. 2003 r. Nr 116, poz. 1090.

nym³¹ oraz ustawę z 4 września 2008 r. o ochronie żeglugi i portów morskich³². One również są związane z problematyką infrastruktury krytycznej. Pierwsza wymaga, aby w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwzględniano potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa (art. 1 ust. 2 pkt 8), druga natomiast reguluje zagadnienia ochrony m.in. portów morskich i obiektów portowych (art. 2 ust. 1).

PODSUMOWANIE

Z powyższej analizy prawnych narzędzi ochrony infrastruktury krytycznej wynika, że planowanie i realizacja zadań ochronnych prowadzone są od wielu lat, a pojawienie się ustawy o zarządzaniu kryzysowym stanowi podstawę prawną do kompleksowego zdefiniowania i wyodrębnienia takiej infrastruktury z różnych sektorów społeczno-gospodarczych.

Nie należy zatem ustawy kryzysowej traktować jako pierwszego aktu prawnego odnoszącego się do kluczowych z punktu widzenia funkcjonowania państwa i społeczeństwa elementów infrastruktury. Zestawienie najważniejszych aktów prawnych z punktu widzenia ochrony infrastruktury krytycznej pozwala także na stwierdzenie, że poza jednym przypadkiem, prawo w tym zakresie jest konstruowane w sposób zadowalający, pozwalający na skuteczną ochronę kluczowych systemów.

We wstępie opracowania została zwrócona uwaga na znaczenie IK i niedopuszczalność zaniedbań w tym zakresie. W konsekwencji także państwo polskie nie ma wyboru. Musi tworzyć skuteczne narzędzia ochrony. Nie można zapominać, że takie działania obejmują nie tylko tworzenie odpowiednich przepisów, ale i ich skuteczne egzekwowanie. Poza tym, ochrona to nie tylko prawo zabezpieczające przed niekorzystnymi zmianami własnościowymi czy ochrona fizyczna obiektów, ale także okresowe przeglądy infrastruktury pod kątem zużycia niektórych jej elementów, jak również dokonywana we właściwym czasie modernizacja. Wiąże się to z dużymi nakładami finansowymi, które powinny być programowane na wiele lat, gdyż w wielu przypadkach zaniedbania, do jakich dochodziło w ostatnich dziesięcioleciach nie mogą być usunięte w krótkim czasie (m.in. w dziedzinie energetycznych linii przesyłowych i elektrowni).

³¹ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2003 r. Nr 80, poz. 717 ze zm.).

³² Ustawa z dnia 4 września 2008 r. o ochronie żeglugi i portów morskich (Dz.U. 2008 r. Nr 171, poz. 1055).

Kluczowa dla infrastruktury jest więc właściwa polityka państwa, rozumiana szeroko, m.in. jako tworzenie instrumentów prawnych wymuszających na przedsiębiorcach dostosowanie ich działalności do potrzeb bezpieczeństwa państwa i jego obywateli, a także w zakresie posiadanej przez tych przedsiębiorców infrastruktury krytycznej.

AKTY PRAWNE PODDANE ANALIZIE	
1.	Ustawa o organizowaniu zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców (Dz.U. 2001 r. Nr 122, poz. 1320 ze zm.)
2.	Ustawa o ochronie osób i mienia (Dz.U. 2005 r. Nr 145, poz. 1221 ze zm.)
3.	Ustawa Prawo lotnicze (Dz.U. 2006 r. Nr 100, poz. 696 ze zm.)
4.	Ustawa o transporcie kolejowym (Dz.U. 2007 r. nr 16, poz. 94 ze zm.)
5.	Ustawa Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. 2004 r. Nr 171, poz. 1800 ze zm.)
6.	Ustawa Prawo atomowe (Dz.U. 2007 r. Nr 42, poz. 276 ze zm.)
7.	Ustawa Prawo przewozowe (Dz.U. 2000 r. Nr 50, poz. 601 ze zm.)
8.	Ustawa Prawo bankowe (Dz.U. 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.)
9.	Ustawa Prawo wodne (Dz.U. 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.)
10.	Ustawa Prawo energetyczne (Dz.U. 2006 r. Nr 89, poz. 625 ze zm.)
11.	Ustawa Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2005 r. Nr 228, poz. 1947 ze zm.)
12.	Ustawa o wspieraniu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 1999 r. Nr 83, poz. 932 ze zm.)
13.	Ustawa o rezerwach strategicznych (Dz.U. 2010 r. Nr 229, poz. 1496 ze zm.)
14.	Ustawa o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych (Dz.U. 2010 r. Nr 65, poz. 404)
15.	Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2003 r. Nr 80, poz. 717 ze zm.)
16.	Ustawa o ochronie żeglugi i portów morskich (Dz.U. 2008 r. Nr 171, poz. 1055)
17.	Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony (Dz.U. 2003 r. Nr 116, poz. 1090)